

Hipertoniya ve men

Dr. Sadi GÜLEÇ
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kardiyoloji Anabilim Dalı

Tibb tarixindən bir fotosəkil

Adımdan başqa çox gözəl bir uşaqılıq keçirdim..

Adımdan nifrət edirdim

Çox dəbdən düşmüş bir ad idi.
Yaşadılarım arasında Sadi
adında biri yoxdu.

Bu şəkildə tanıdığınız kimsə var?

Adımdan dolayı yaşadığım problemlər

1977:

İbtidai məktəbin 4-cü sinfində ilk dəfə bir qıza ondan xoşlandığımı dedim.

Mən də səndən xoşlanıram, amma adın çox pisdir...

1984:

Həyatımda ilk dəfə bir sevgilim oldu

Hər şeyi bilən bir
Esas olan adın değıl
talı varmış.
dadındır!
Ona gedəkmi?

Her şeyi bilen falçı

Bu münasibətdə bizi nələr gözləyir?

Qayçı ile hərfləri kəsərək sevgilinin adını yaz

qabdakı suyun içinə at.

s

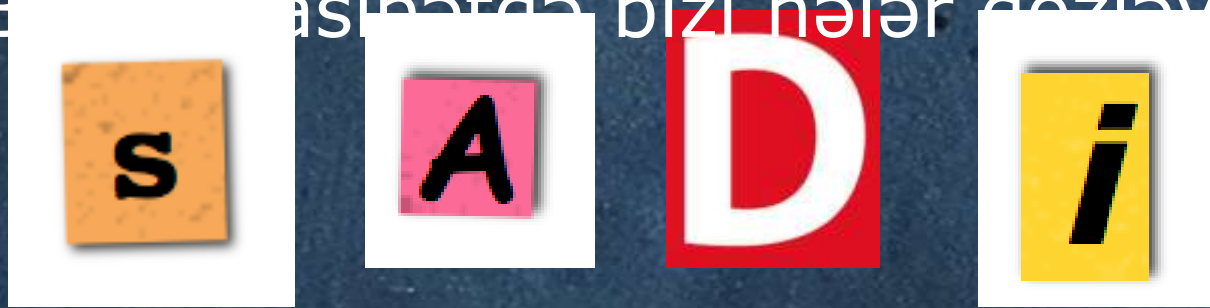
A

D

i

Abra kadabra..

Bu münasibətdə bizi nələr gözləyir?

Adım üzündən sevgilimlə münasibətim
sona çatdı

Məhkəməyə müraciət edib adı dəyişməyi düşündüm.

Səni öldürməyə şey səni gücləndirər:

Kardiyovasküler risk

Dr. H. Sadi GÜLEÇ
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kardiyoloji Anabilim Dalı

H₂SADİ

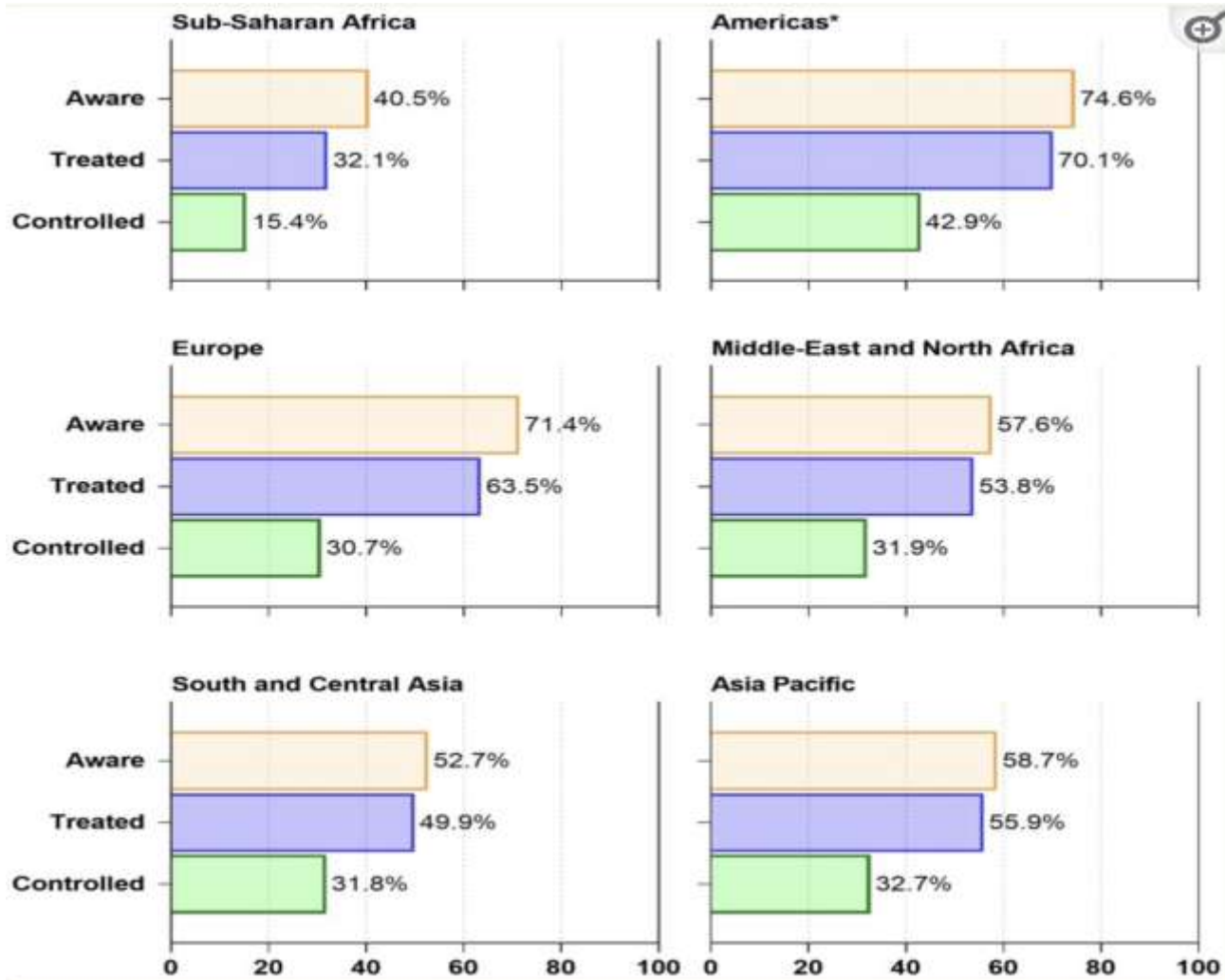
H

Bu dərsi öyrənmək istəyirsinizsə,
əvvəlcə mənim adı öyrənməlisiniz.

Səndən hipertoniya dinləməkdən bezmişik!

Niyə hələ də hipertoniya haqqında danışırıq?

Dünyada qan təzyiqi hedeflerine çatma faizleri (ortalama %32)

Bu uğursuzluğun bir çox səbəbi var.

Həkimlərin inersiyası!
(kifayət qədər əhəmiyyət verməmək)

Kardioloqlar hipertoniya müalicəsinə lazım olan diqqəti göstərirlərmə?

Misal:

Kardioloji poliklinikada bir gün...

Kardioloq

Xoş gelmisiniz,
şikayetiniz
nedir?

Qan təzyiqim
Yüksektir, hekim bey

Hasta

Kardioloq

Beləliklə,
Sinəniz ağrıyır?

Yox, amma keçən
gün təzyiqim 18
olanda dəhşətli baş
ağrım oldu.

Hasta

Kardioloq

Sinə heç
vaxt ağrımır?

Heç ağrıtımır.
Dünən təzyiqim
yenidən qalxdı və
gecə təcili yardıma
getdim.

Hasta

Kardioloqlar hipertoniya mualicəsini yetərinçə önəmsəmir.

Kardioloq

Gəzərkən
döş qəfəsində
hər hansı bir tıxanma
və ya ağrı yoxdur?

Heç ağrıtmır.
Dünən təzyiqim
yenidən qalxdı və
gecə təcili yardıma
getdim.

Hasta

Həmkarımız angioqrafiya üçün bəhanə tapmağa çalışarkən, xəstə çox yaxşı müqavimət göstərir 😊

Bəs, niyə?

HT müalicəsi hər kəsin edə biləcəyi adi bir işdir və heç bir xüsusi bacarıq tələb etmir.

Ancaq həyatı qurtarır.

Tək ehtiyacımız bir az motivasiyadır..

Hipertoniya ilə mübarizənin praktik yolu

İki dərman başlayın, kifayət etmirsə üçlüyə keçin

1. Müalicəyə iki dərmanla başla $A + C$ veya $A + D$

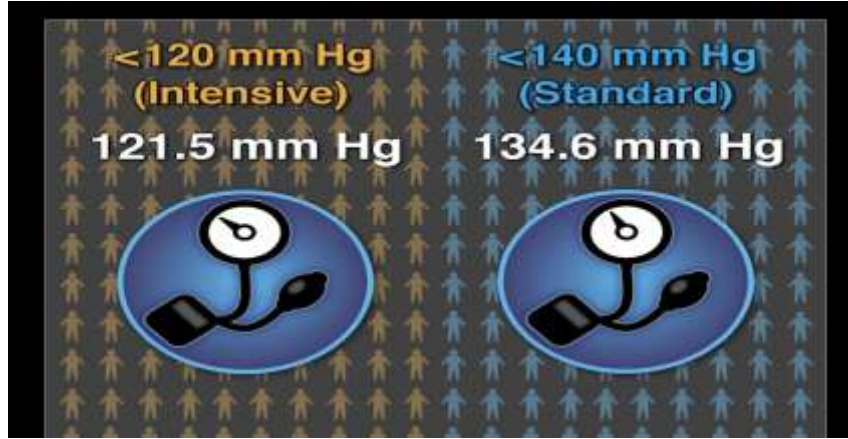
A: ARB veya ACEİ **C:** Kalsiyum Kanal Blokatoru **D:** Diuretik

2. Üç dərman $A + C + D$

Bunu etsək, hipertoniyanı böyük ölçüdə idarə edə bilərik..

Dediklərini sübut edə bilərsən?

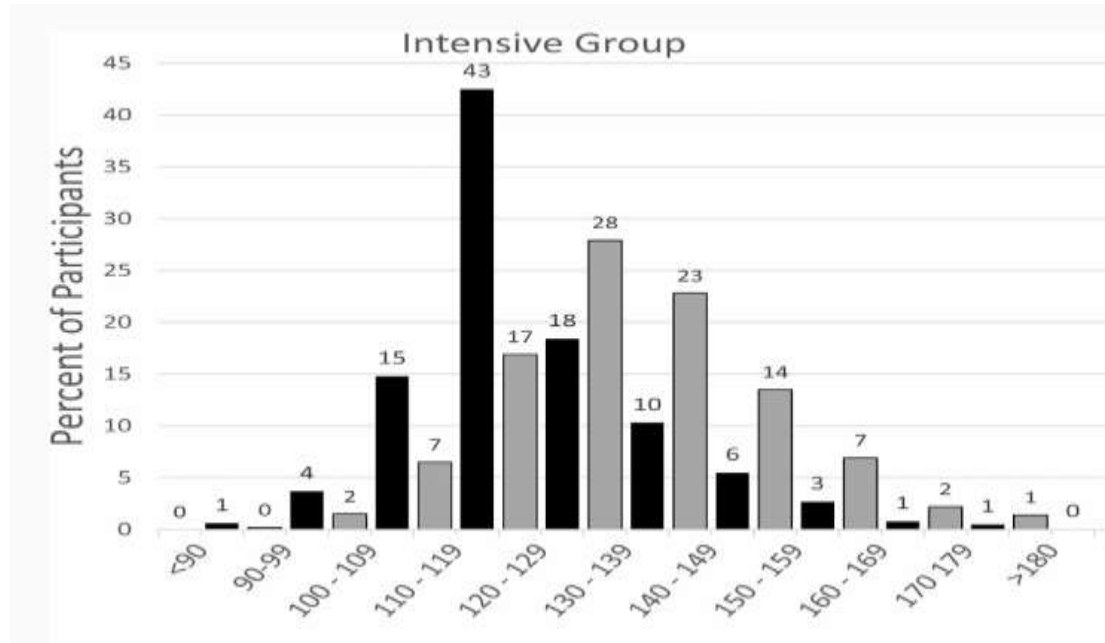
SPRINT Çalışması:

SPRINT trial. NEJM, 2015

Tətbiq olunan müalicə protokolü

- İki dərman başla
- Üçüncüyü ilave et (A+C+D)

Bu protokol ile
<140 çatma faizi %91

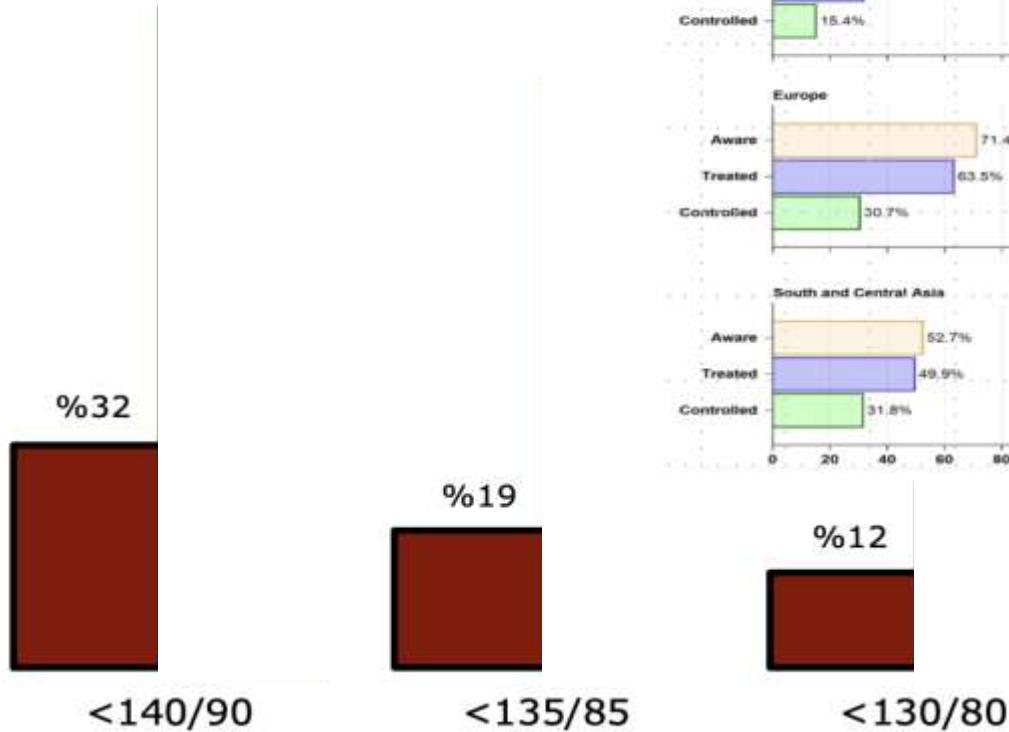
Bərbər Dükanı çalışması

Funded by the National Heart, Lung, and Blood Institute

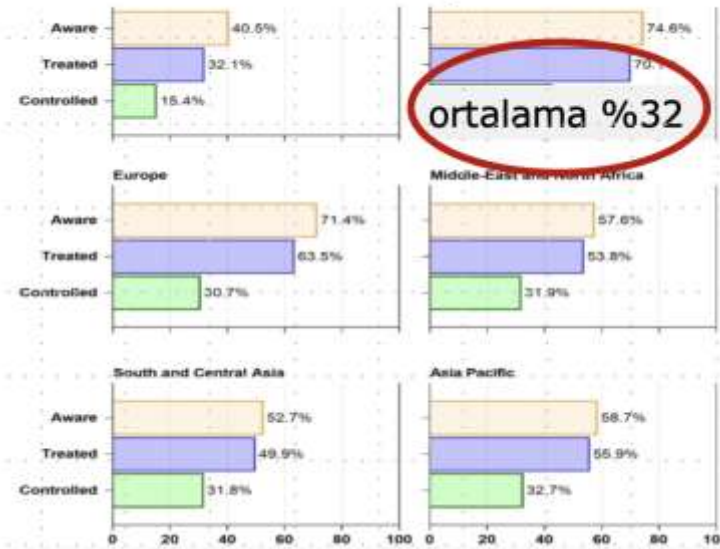

- Hipertoniya mövzusunda təlimlər verildi. (52 berber dükanı sahibi)
- Saç kesimi sırasında Hipertoniya sohbeti - Sonra tansiyon ölçümü
- Yüksek çıkanlar iki gruba bölünüb:
 1. Grup: Broşür verilip «bir hekime get» önerisi yapılıyor
 2. Grup: Bərbər Dükanda eczaçı nezaretinde derman başlanıyor

Bərbər dükanında qan təzyiqi hedeflerine çatma faizleri

Doktorların hedefe çatma faizleri

ESC Hipertansiyon Kılavuzu, 2024

İstifadə edilən dərmanlar:

da A+C

da A+C+D istifadə edilmiş

sözün kısası:

qan təzyiqi qədər diqqət

əldə etmək və doğru dərmanlar

qəbul edilirsə

Hipertoniya hətta bərbər dükanında da müalicə edilə biləcək bir xəstəlikdir

Yaxşı müalicə olunan bir xəstənin nümunəsi

Ulvi bey

56y

Qan Tazyiqi: 160/90 mmHg

Agil bey

56y

Qan tazyiqi: 120/80 mmHg

Bütün digər xüsusiyyətlər
(kolesterol, sigara, şeker v.b.) eynidir

Təbrik edirik,
qan təzyiqi
hədəfinizə çatdınız.

Bu iki kişinin 10 ilde ürek-damar hastası olma ihtimali eyni midir?

Ulvi bey

56y

Derman ile 120/80 mmHg

Agil bey

56y

Dermansız: 120/80 mmHg

İnsult (stroke) ehtimalı daha çoxdur ✓

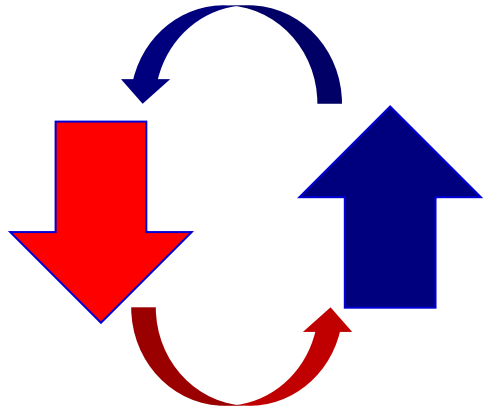
Miokard infarktı ehtimalı daha çoxdur ✓

Böyrək çatışmazlığı ehtimalı daha çoxdur ✓

Ölüm ehtimalı daha çoxdur ✓

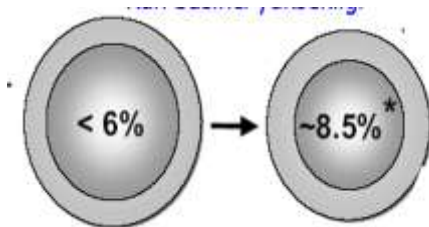
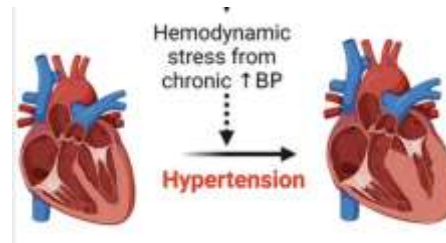
Hipertoniya sadəcə
qan təzyiqinin yüksəkliyi
deyil.

Hipertoniya öz-özünə təkan verən bir xəstəlikdir.

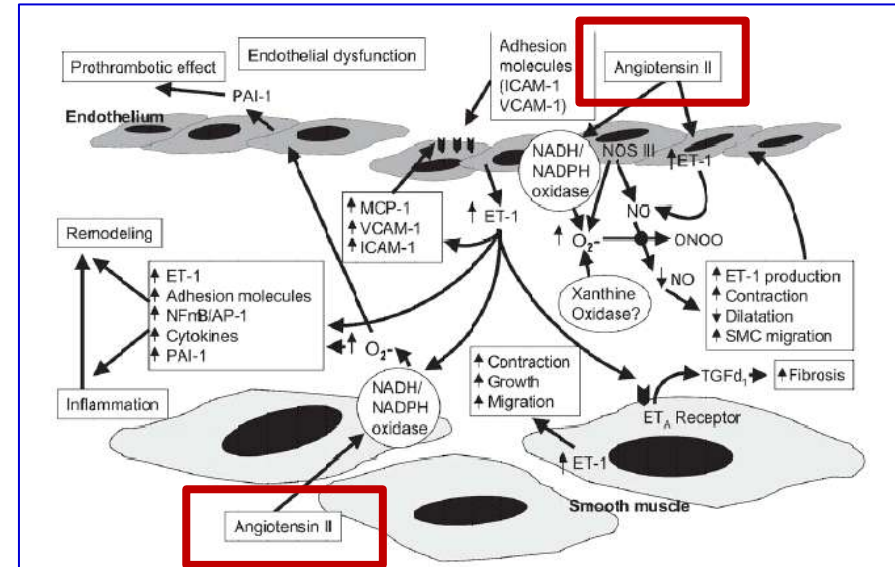

Kardiyovaskulyar remodelləşmə

- Ventrikulyar hipetrofiya

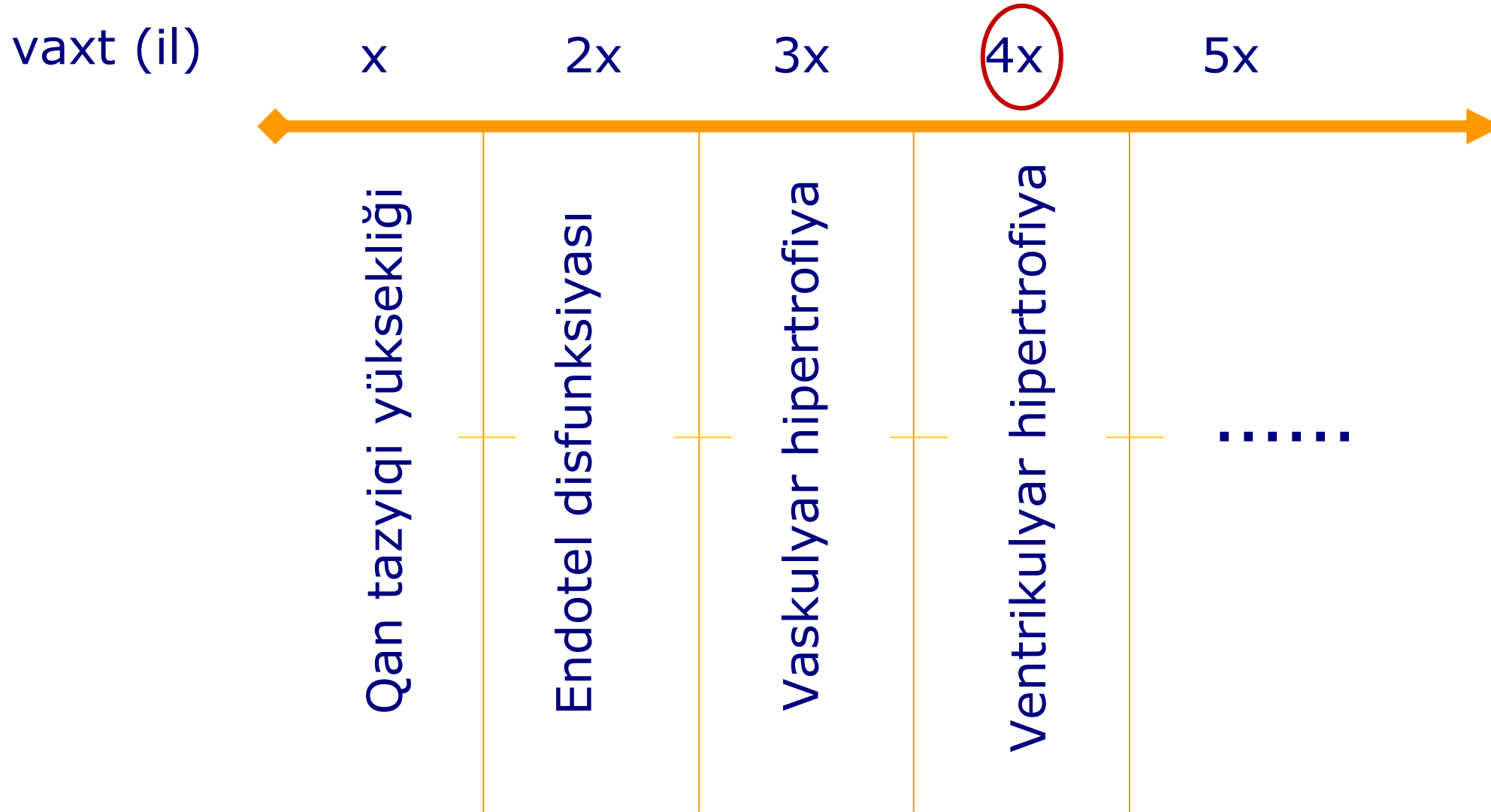
Damarın forması ilə birlikdə təzyiqi də dəyişir.

Angiotenzin II mühüm rol oynayır.

qan təzyiqi dəyərindən asılı olmayaraq pis proqnozu göstərir.

Zamanla hipertoniyanın inkişafı.

Deyək ki, 4x-cü ildə bir xəstə bizə müraciət etdi.

- Yüksək qan təzyiqi
- Endotel disfonksiyonu
- Vasküler hipertrofi
- Ventriküler hipertrofi

Risk daha yüksəkdir

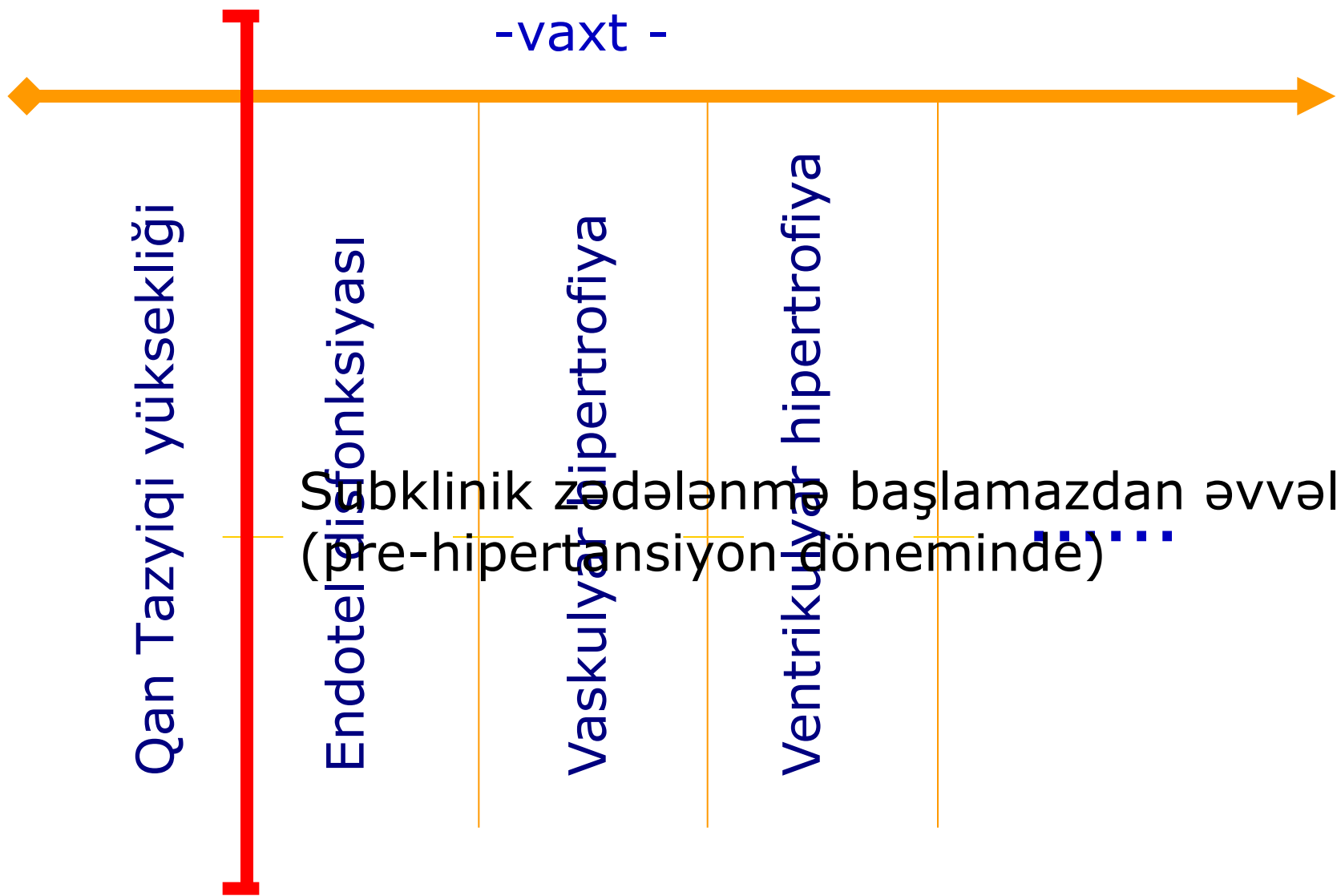
Ulvi K
56y (dərman sonrası)
KB 120/80 mmHg

Agil K
56y
KB 120/80 mmHg

Pis prognoz göstəriciləri dərhal yox olmayacaq.

Qan təzyiqi normala düşsə belə, ürək-damar riski normallaşmır.

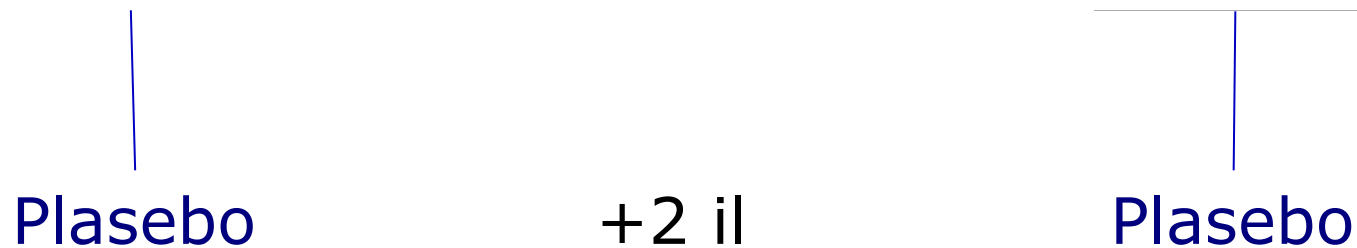
Hipertoniya ilə mübarizəyə erkən başlamaq lazımdır.

Pre-HT dövründə dərman başlasaq HT-nin inkişafının qarşısını ala bilərikmi?

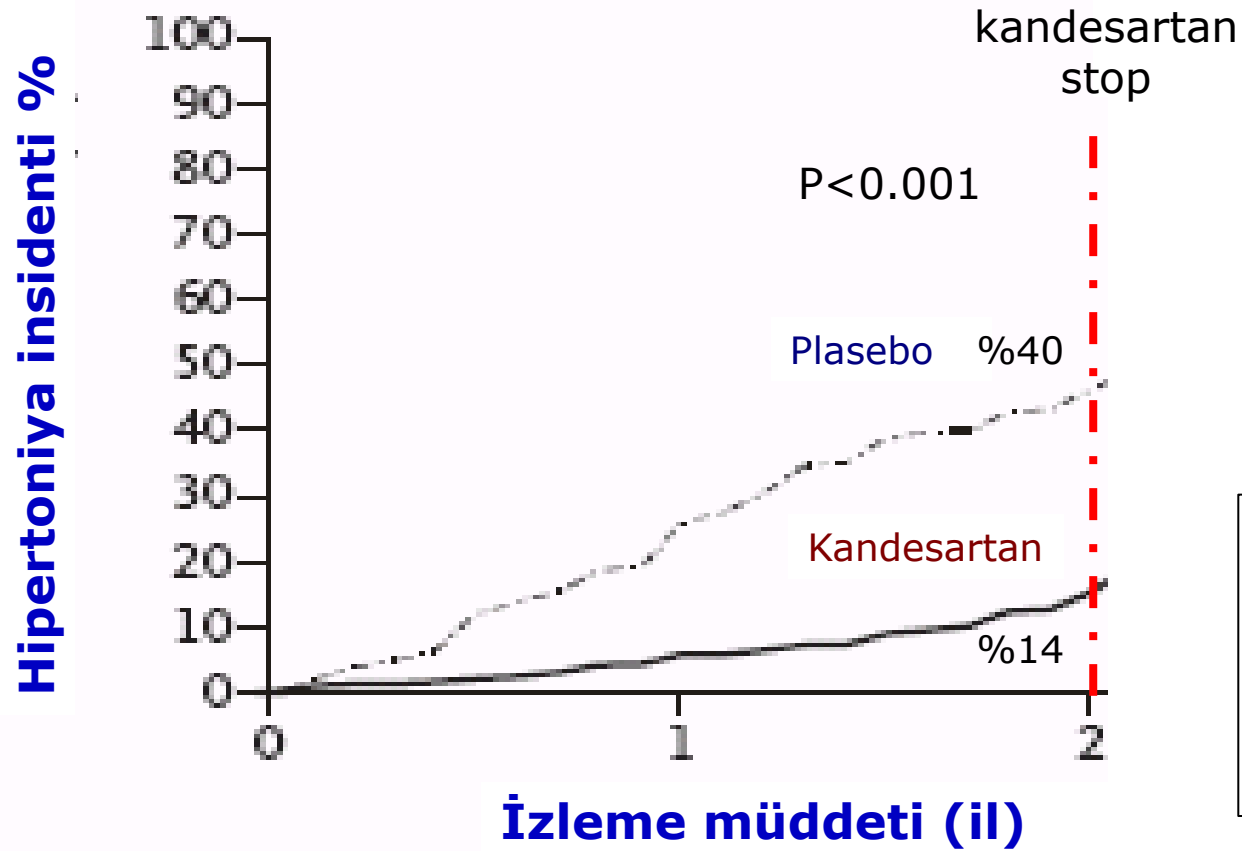
Hipertoniya tarixində məni ən çox heyran edən klinik tədqiqatlardan biridir.

TROPHY: Trial of preventing hypertension

Neçə xəstədə aşkar hipertoniya ($\geq 140/90$) yaranacaq?

TROPHY: Netice

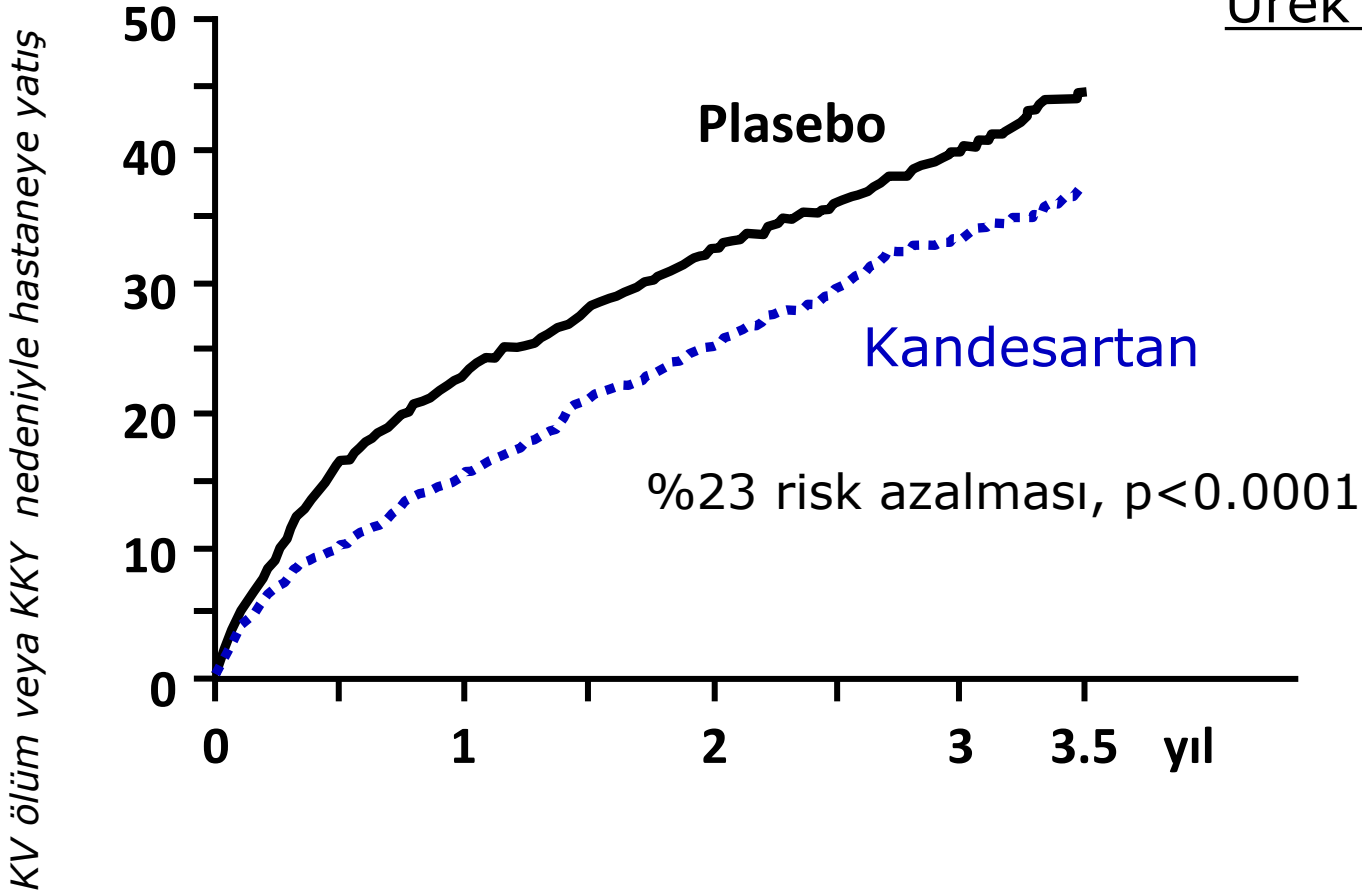

Yaxşı, amma bu necə mümkün ola bilər?

Kandesartan iki il boyunca Angiotensin 2-ni inhibə edərək vaskulyer remodelleşmeyi yaxşılaşdırdı və qan təzyiqinin artım sürətini yavaşlatdı.

*Hipertoniya xəstələrində **angiotensin 2 blokadasının** nə qədər vacib olduğunu göstərməsi baxımından çox önəmli bir tədqiqatdır.*

Kandesartan ilə təzyiqli salmaqdan əlavə fayda..

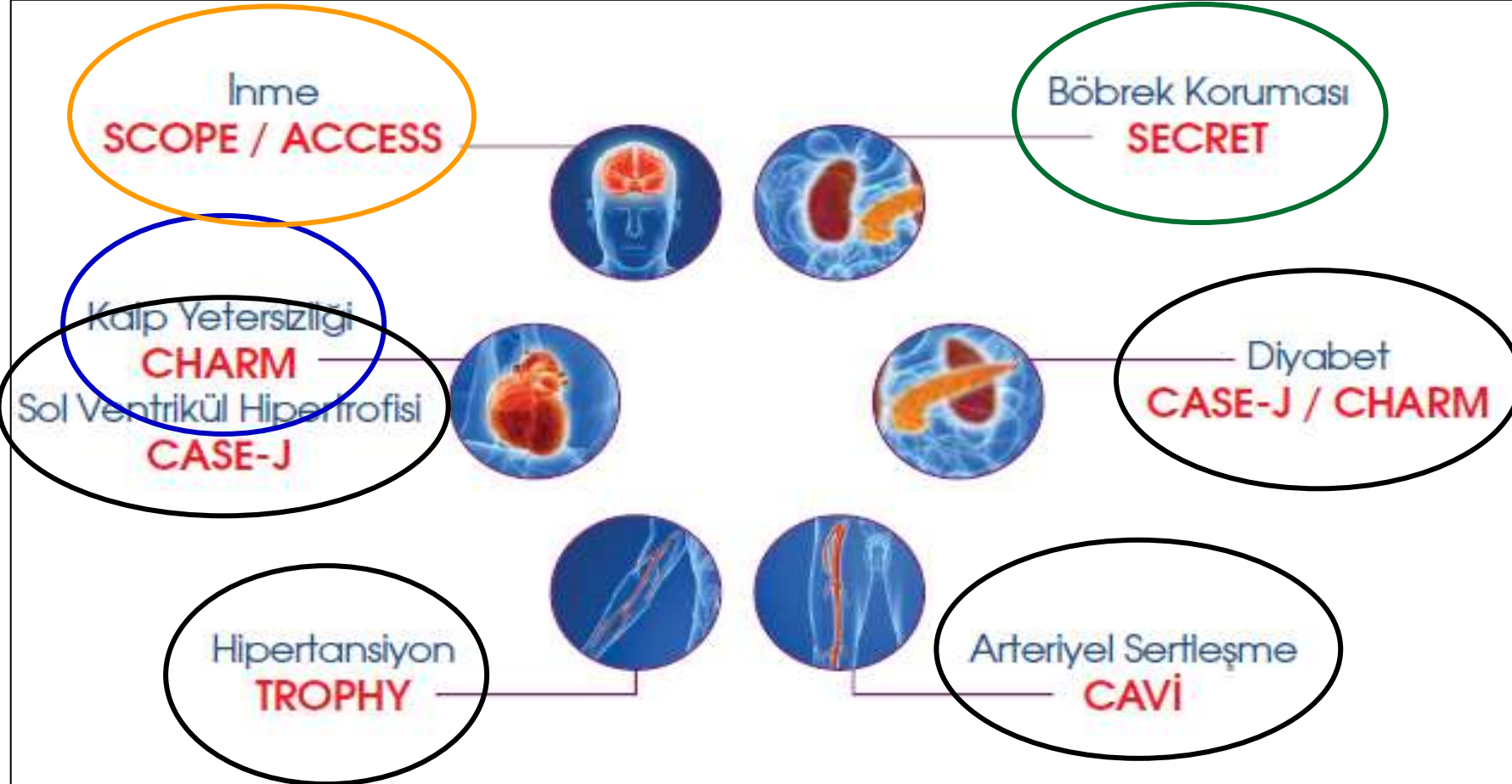
CHARM:

Ürek Çatışmazlığında kandesartan çalışması

xəstələr hipertansif deyillər.

Kardiyovaskulyar qorunmada digər Kandesartan tədqiqatları.

Peyk Simpoziumu:

Tansifa Plus: Bir həbdə üç dərman

Kandesartan + Amlodipin + Tiyazid

Daha da sadələşdirəq: tek tabletle edek. **ESC Hipertansiyon Kılavuzu, 2024**

1. Doğrudan
iki dərman ver

A + C veya A + D

Tek heb

2. Yetmezse
dərman ilave et

A + C + D

Tek heb

Məqsəd:

Xəstələrin böyük əksəriyyətində işi tək həblə bitirməkdir.

A+C+D həblərini ayrı-ayrı udmaqla tək həbi udmaq arasında fərq varmı?

Almanlar bir həbdə üç dərmanı sınaqdan keçirdilər:
START çalışması

n=1823 hasta (çox həb)

A

C

D

(A+C)

D

(A+D)

C

n=1823 hasta (Bir həb)

Bir həbdə 3 dərman

(A+C+D)

Propensity Score Matching metodu ilə iki qrupa başlanğıc xüsusiyyətləri fərqsiz olan bərabər sayda xəstə daxil edilib

START-Netice: ein Medikament ist besser

Bir h bde 3 dərman (A+C+D) kullanan hastalarda:

Koronar arteriya xəstəliyi	%68	↓	p<0.001
�rek �atısmazlıđı	%57	↓	p<0.001
İnsult	%47	↓	p=0.007
Umumi ölüm	%49	↓	p<0.001

 OK! Sanki yeni bir  rek dərmanı tapılmış kimi.

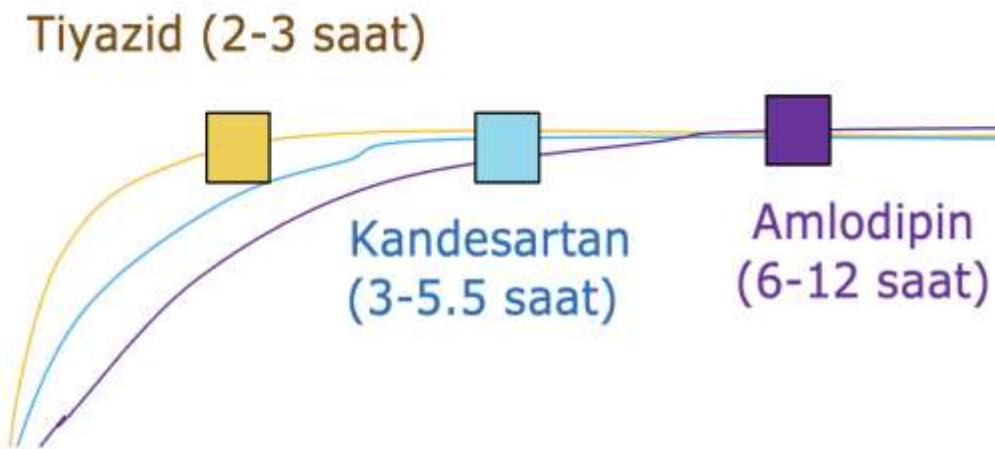

Üç dərmanı bir hebe salma (üçlü kombinasiyo) məsələsində şübhələr ola bilər.

Qan təzyiqi birdən-birə düşməzmi?

Məsələn : Kandesartan + Amlodipin + Tiyazid

Farmakokinetik xüsusiyyətləri fərqli

Üç dərmanı eyni anda almaq, qan təzyiqini aşağı salan təsirlərin eyni vaxtda baş vereceyi demək deyil.

Dərmanın maksimum təsirinin ortaya çıxması üçün keçməsi lazım olan müddət.

Şəxsi təcrübələr də vacibdir

Bu dərman tansiyonu çox aşağı salır. Bir xəstədə 19-dan 12-yə endirmişdi.

Eğer 15-16 tansiyonu olan bir xəstəyə bu dərmanı verirsək, 8-9-a endirib, hipotansiyon yaratmazmı?

Wilder Prensibi*:

Müalicəyə cavabı təyin edən, müalicədən əvvəlqi dəyəridir.

** **Wilder's principle:** Direction of response of body function to any agent depends to a large degree on the initial value of that function. Joseph Wilder, 1931*

Bir həbdə üçlü dərman (A+C+D) verildikdən sonra qan təzyiqində müşahidə olunan enmə miqdarları.

Am J Cardiovasc Drugs 14:137–145 (2014)

Hipertansiyonda Wilder prensibi, Eur Heart J 2015;36:576–579

Müalicəyə birbaşa üçlü kombinasiyo ilə başlasaq nice olar?

TRIUMPH

Bu xəstəyə birbaşa Tansifa Plus təyin edərsinizmi?

KB: 154/90
Yaş:56

Hemişeki kimi davranın

Birbaşa
Üçlü kombinasiyo başla
(A+C+D ½ doz)

6 ay sonra

(A+C+D) üçlü kombinasiyo başlanan xastalarda qan basıncı kontrolü ehmyyətli derecede daha yaxşı.

Heç bir əhəmiyyətli yan təsir müşahidə edilməmişdir

Üç azdır, dördünü verək: QUARTET trial

Başlanğıc müalicəsi kimi tək həbdə 4 dərman verək (A+B+C+D)

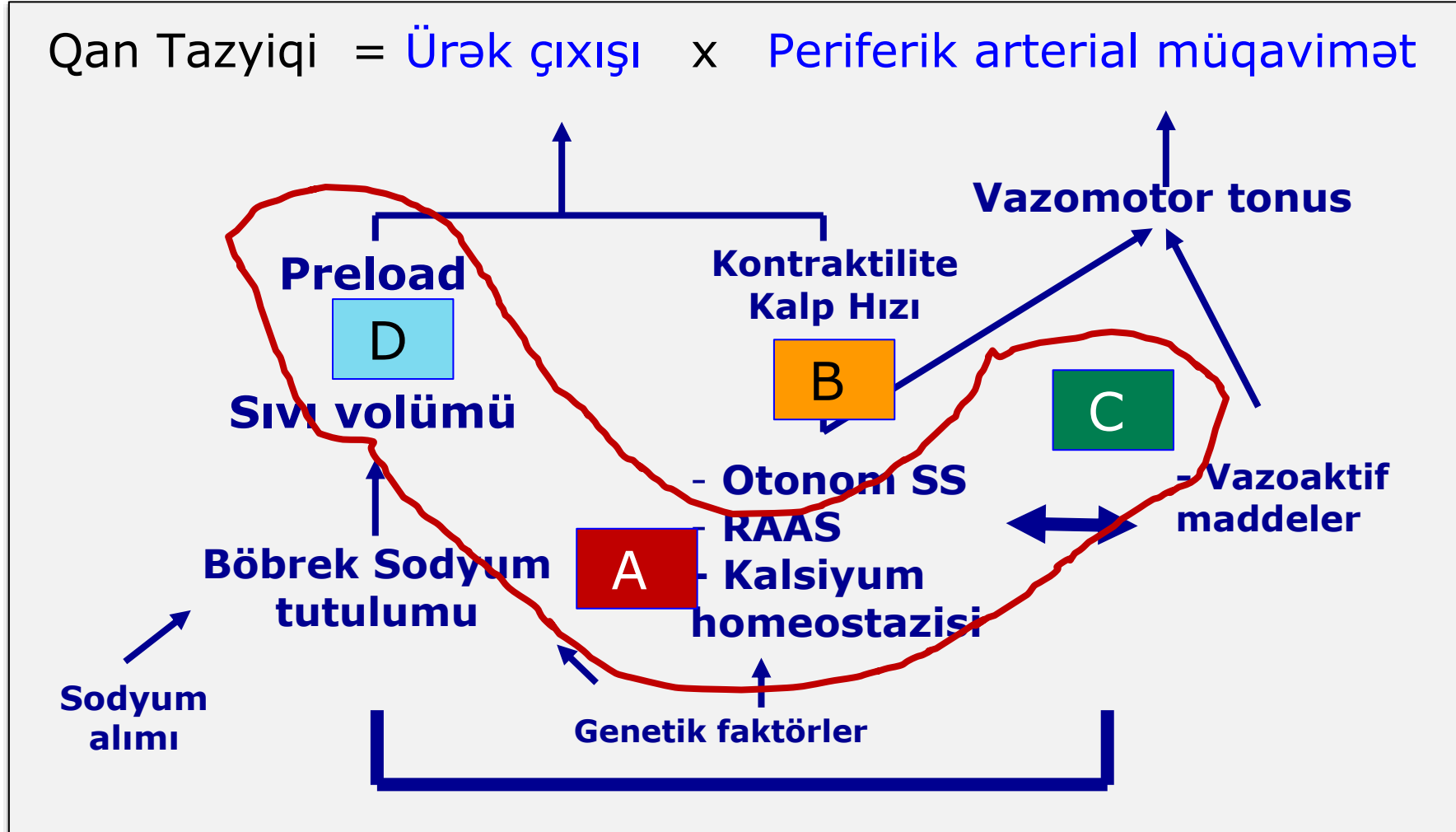
Netice:

Qan təzyiqi müalicəsi daha uğurludur
Önemli bir yan tesir yok

Trend ne gösterir?..

Yakın gelecekte müalicе konsepsiyası:

Tam doz 1 derman evezine, aşağı doz 3 derman başlayaq!..

Trend ne gsterir?..

Yakın glckd malice konsepsiyası:

Tam doz 1 derman evezine, ařađı doz 3 derman bařlayaq!..

l istifadnin nticsində ld ediln lav qazanc (bonus).

D

rk atıřmazlıđından qoruyur
JAMA. 2002;288(23):2981-2997

C

Aterosklerozdan qoruyur
Hypertens Res 2006;29:457-66

A

*Vaskler ve kardiyak remodelinge karřı
qoruyur
Diyabet geliřimine karřı qoruyur
Hypertens Res 2006;29:457-66*

Bu mövzuda süni intellekt (ChatGPT4.0) nə deyir?

SG "Tansifa Plus (Kandesartan + Amlodipin + Tiyazid birləşməsi) haqqında nə düşünürsünüz?"

Tansifa Plus (Kandesartan + Amlodipin + Tiyazid birləşməsi) Üstünlükləri

1. Üçlü Mexanizm və Sinergiya

2. Ürək-Damar Riskini Azaldır

- ARB (angiotensin reseptor blokatoru), kalsium kanal blokatoru və tiyazid diuretikinin birləşməsi:
 - İflicin Qarşısının Alınması: Hipertoniya olan şəxslərdə iflic riskini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır.
 - Ürək Tutmalarını Azaldır: Miokard infarktı riskini azaldır.
 - Böyrəkləri Qoruyur: Xüsusilə diabetli xəstələrdə hipertoniya ilə əlaqəli böyrək zədələnməsinin qarşısını alır.

3. Müalicəyə Uyğunluğun Artırılması

- Sadələşdirilmiş Rejim: Üç dərmanın bir həb içində birləşdirilməsi dərman qəbulunun daha asan olmasını təmin edir.

4. Qiyməti ucuzdur.

Görəsən, ChatGPT-yə rüşvətmi veriblər?

ChatGPT özündən uydurur ola bilərmi?

ChatGPT, bu sefer de yalan söylerken yakalandı

ChatGPT'nin, kendi ürettiğini söylediği bir bulmaca oyunu hakkında yalan söylediği ortaya çıktı...

SG

Heç yalan danışmısan?

Mən bir süni intellektəm və insan kimi düşünə ya da hiss edə bilmərəm. Ona görə də yalan danışmaq qabiliyyətim yoxdur. Sizinlə yalnız doğruluğu təsdiq edilən məlumatları paylaşmağa çalışıram. 😊

SG

Sadi Güləç kimdir?

"Sadi Güləç yaraşılıq və karizmatik bir elm insanıdır."

kardiologiya mütəxəssisi

Honore De Balzac (1799-1850)

Napoleon Bonaparte (1769-1821)

Türk kiřilərində rektum xərçəngi gözləniləndən daha çox görünür *

Əlimizi hara qoyacağımıza diqqət etməyimiz lazımdır.

-Bitdi..

* Aykan F. Kolon-Türk çalışması sonuçları